

Natuurontwikkeling

Hoezo 'estuariene natuur'?

Het Schelde-estuarium is het enige estuarium in Zuidwest-Nederland dat nog redelijk intact is: een natuurlijke overgangszone van rivier- naar zeewater dat onder invloed van het getij voortdurend verandert. Van een gezond ecosysteem is echter geen sprake. Integendeel. De natuur in het Westerscheldegebied staat onder druk. Reden om het tij te keren. In het Natuurpakket Westerschelde is vastgelegd dat er minimaal 600 hectare nieuwe estuariene natuur moet komen. Maar wat is dat eigenlijk? Waarom moet er nieuwe natuur gerealiseerd worden? En hoe pak je dat aan? In deze flyer hebben we alle informatie rondom 'estuariene natuur' samengevat.

Wat is 'estuariene natuur'?

Estuariene natuur is natuur die zich ontwikkelt in het contact tussen zoet en zout water. Hét kenmerk van een estuarium is dynamiek. Denk maar aan het getij, het geulenpatroon dat continu verandert en de wisselende zoutconcentraties. Het is een gebied met tal van natuurlijke overgangen: van droog naar nat, van zoet naar zout en van een stabiele naar een instabiele bodem. Door al deze overgangen zijn er veel verschillende leefgebieden en flora en fauna. Het meest kenmerkend zijn schorren, slikken, ondiepwatergebieden en zachte oevers.

Waarom staat de natuur onder druk in het Westerscheldegebied?

Het Westerscheldegebied is geen volledig natuurlijk systeem. Ook andere functies hebben er een plaats, zoals scheepvaart, zeeweringen, recreatie en visserij. Menselijke ingrepen zoals het inpolderen van schorren en slikken voor landbouw, havenuitbreiding en aanleg van het Schelde-Rijn kanaal hebben de kwaliteit van het gebied aangetast. Zones van ondiep water zijn afgenomen, slikken zijn verkleind en verlaagd en diep water is uitgebreid en dieper geworden. Als deze ontwikkeling zich voortzet, wordt de Westerschelde een diep kanaal met sterke getijstromen, begrensd door harde, hoge zeeweringen, zonder natuurlijke waarden.

Wat zijn de gevolgen van het verdwijnen van estuariene natuur?

De aantasting van de estuariene natuur in het Westerscheldegebied leidt tot een verarming van flora en fauna. Vooral het verdwijnen van schorren en slikken is alarme- rend. Dit zijn voedselrijke gebieden voor vogels, en dan met name steltlopers. Bovendien functioneren ondiepwatergebieden als kraam- en kinderkamer voor vissen en garnalen, en rust- en zoogplaatsen voor zeehonden en bruinvissen. Minder ondiepe oeverzones leidt tot minder verschillende soorten planten en dieren. Bovendien kan het verdwijnen van ondiepe oeverzones – gekoppeld aan de zeespiegelstijging – leiden tot grotere overstromingsrisico's. Een ongewenste situatie.

Waarom moet er minimaal 600 hectare nieuwe natuur komen?

Met het oog op de geschetste ontwikkeling hebben Vlaanderen en Nederland afspraken gemaakt over de toekomst van de Westerschelde. Deze afspraken zijn vastgelegd in de

'Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium'. Daarin staan tientallen besluiten over de manier waarop beide landen het gebied veiliger, toegankelijker én natuurlijker gaan maken. Uitgangspunt is dat het Westerscheldegebied een dynamisch estuarium moet blijven. Dit betekent dat er voldoende ruimte moet zijn voor estuariene natuur. De totale omvang van minimaal 600 hectare is een verplichting in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Grote delen van het Westerscheldegebied zijn door de Europese Unie aangewezen als speciale beschermingszones. Om te kunnen voldoen aan de richtlijn is behoud van de huidige situatie onvoldoende; herstel is noodzakelijk. Onderzoek heeft uitgewezen dat dit alleen mogelijk is door ruimte te geven aan de rivier. Het kabinet heeft dan ook besloten dat er in het jaar 2010 minimaal 600 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd moet zijn.

Hoe wordt deze nieuwe natuur gerealiseerd?

Extra ruimte voor estuariene natuur kan alleen ontstaan door in geschikte oeverzones de dijken landinwaarts te verplaatsen. Momenteel zijn locaties gezocht in de zone Vlissingen-Hansweert (zie flyer 'Gebiedsselectie'). In 10 jaar moet zich hier vanzelf estuariene natuur ontwikkelen. Jong schor is een goede basis voor planten die kunnen gedijen in de dynamische omstandigheden van een estuarium. Slik is een belangrijke voedselbron voor allerlei vogels (m.n. steltlopers, een vogelgroep die momenteel sterk onder druk staat). Waar mogelijk wordt de nieuwe estuariene natuur mede bruikbaar gemaakt voor andere functies, zoals veiligheid tegen overstromingen, zeecultuur en recreatie en toerisme.

Voor meer informatie over het project Natuurpakket Westerschelde:

Tel. (0118) 63 19 62

E-mail: natuurpakketwesterschelde@zeeland.nl

www.zeeland.nl/natuurpakket

Colofon:

Uitgave: Provincie Zeeland (maart 2006)

Eindredactie: afdeling Communicatie

Grafische verzorging: afdeling Informatievoorziening en Documentatie, provincie Zeeland

Fotografie: Lex Kattendijk